„ЗАСТАВА“ излази редовно
средом петком и недељом на целом табаку
а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пола године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 142. У Новом Саду у уторак 16. (28.) септембра 1886. ГОДИНА XXI.

САВЕЗ БАЛКАНСКИХ НАРОДА.

На Балкану се непрестано ломи и крха. Народи тамошњи хоће да се ослободе и уједине, а Енглеска и Аустро-Угарска сматрају читаво балканско полуострво као поприште својих интереса, те хоће тамошње народе економски и политички да сапну.

Интереси читавог света измешани су на истоку. Свако хоће да је господар и свако хоће да цеди народе на Балкану. Иза турског господства хоће да дође господство енглеско, талијанко и аустро угарско. Свако се од њих граби за парче наследства турскога. Енглези су узели Кипар, а бацају погледе и на Крету, Аустро Угарска је узела Босну и Херцеговину и хоће даље на Солун, а Талијанска би Албанију. Уз то су те силе суревњиве једна на другу, а све скупа страхују од Русије, од које се боје, да ће им рачуне побркати.

Но мало је тога, што се велики и силни грабе о балканске народе, него су и ти народи сами између себе несложни. Међу Србима, Грцима и Бугарима влада највећа неслога, да ли је овај или онај крај српски, грчки ил бугарски. Око народносних граница непрестано се гложе, а ту противност н. пр. између Срба и Бугара још је већма изоштрио краљ Милан и његова напредњачка влада са последњим српско-бугарским ратом Ревновања и противности између Срба и Бугара било је и пре тога, али последњим ратом дотерало је то до врхунца свог. Србин и Бугарин су крвни непријатељи, а по крви су браћа! И не само то, него Србија и Црна Гора, дакле две чисто српске државе, кривицом данашње београдске владе не живе у љубави и братском споразуму, а о слози и солидарности с осталим балканским државама ни спомена нема. Свака је упућена на саму себе. Међ слободним балканским државама и народима влада највеће растројство.

Таквом положају на Балкану мора се радовати како Турска, тако исто и Енглеска и Аустро-Угарска, јер што се балкански народи већма међусобно гложе с тим је већа вероватност, да ће се с једне стране одржати Турска, а с друге, да ће Енглеска и Аустро-Угарска постићи своје смерове и остварити своје интересе. Ником боље но заинтересованим великим силама, догод се балкански народи међусобно гложе. Догод тога буде, све донде не могу „независне“ и „слободне“ државе на балканском полуострву у истини бити независне и слободне. Све донде ће тамошњи народи бити политичко и економно робље великих држава. Све донде неће балканске државе моћи терати савршено самосталну и чисто народну политику, нити ће у економском погледу потпуно слободне и независне бити.

Међу тим, те државице очувале би своју самосталност и могле би са свим народну политику терати, кад би међу њима било братског споразума.

С тога у интересу балкански народа лежи, да ступе у савез, те да међу њима ради очувања међусобних интереса влада ла увек братски споразум. Ми би према томе морали радосно да поздравимо сваки корак, који иде к зближењу балканских народа, али са оним савезом на коме се данас ради, са савезом Србије и Бугарске, у цељиината према Русији, а у цељи савијања леђа према Енглеској и другима с тим се савезом не можемо сложити. То би био савез у злу, савез недостојних влада, које не маре ма упропастиле народ, само да напркосе славенској мисли. Но ако и дође до таквог савеза, то ће бити савез на три дана, савез неваљалих власника, а не савез народа Такав ће се савез брзо распасти, а одгодиће само онај прави савез, за ким сви пријатељи источни народа жуде.

Из илочког изборног среза.

—а. Черевић, 14. септ. 1886.

Ево вам у главним извештај данашње конференције. Пре конститујисања свога, конференција изаслала је одбор, по местима састављен, да се о кандидатима посаветује и у једноме сложи. По конститујисању обзнани се конференцији, да се одбор не могаде сложити и износи сва три кандидата конференцији на њезино решење. Каменица беше истакла г. Стеву Симоновића, Черевић г. Георга Грчког а Илок г. Пају Арсенића. Одмах по саслушању овога изјави г. Грчки да се из обзира на своје домаће прилике кандидатуре не прима, и тако остаде да се конференција одлучи за једног од остале двојице.

Како председник примети, да један део виче „Живео Арсенић“ а други је неутралан, предложи збору гласање, после чега се показа да г. Арсенић има већину за себе; а пошто свештеник који је предложио г. Симоновића од свог кандидата одустаде а и овај напусти своју першашњу одлуку да кандидатуру задржи, то се узме као да је г. Арсенић једногласно за посланичког кандидата ове конференције изабрат.

После тога председник мсће на срце кандидату бирачке и народне интересе; а овај је говорио о својим досадањим заслугама око народних ствари. Ово је мандат на годину дана, дакле брзо ће се бирачима дати прилике да пресуде, е дали су се у своме изабранику преварили. Ако г. Арсенић уђе у владину странку, ако стане уз Ђурђевића и друге, а не буде „самосталан“, онда то неће бити нимало добро.

Шаренграђани не беху данас овде. Говорка се, да ће и они на своју руку кандидата — г. Округића — да истакну. Но до тог ваљда и неће доћи.

Превврат у Бугарској.

— Као што се поговара, учиниће ђенерал Каулбарс бугарској влади ове предлоге: 1) да се укине опсадно стање; 2) да се ослободе политички заточеници, и 3) да се одгоди састанак велике скупштине. Усљед тога преговара Стамбулов са Цанковом, да би заједнички удесили рад.

— Ђенерал Каулбарс је дошао у Софију. Велики низ кола отишао му је на сусрет. Цанковисте поздравили су ђенерала врло одушевљено. Од званичних особа изишао је испред њега само префект и тајник овога. Стамбулов намерава, да Каулбарсу пошље депутацију, састављену од свију странака. Ова депутација изјавила би руском ђенералу, да Бугарска хоће да очува своју независност и да се њоме влада по законима, што сада постоје, док велика скупштина не изабере новога кнеза.

— Руски листови непрестано траже, да влада предузме енергичне кораке против бугарског намеништва, јер је неразумно мирно отрпети такве догађаје, као што је н. пр. спаљивање заставе струмске ређименте. Иначе ће Бугари веровати, да се све то чини саизвољењем и по жељи Русије. Руска влада опет полаже велике наде на ђенерала Каулбарса, и држи, да ће му поћи руком, да бугарски спор мирним путем реши, те да не мора Русија војском посести Бугарску.

— Све се већма обистињује глас, да је противреволуција у корист кнеза Батенберга само за то успела, што је Стамбулов уверавао народ, да руски цар жели, да се протерани кнез на ново врати на свој престо.

— У турским се владиним круговима за извесно држи, да ће се бугарски спор мирно решити. Турска влада не тражи друго шта, него да очува своја сузеренска права и да се по гласу берлинског уговора осигура право слободног избора кнеза.

Политички преглед.

Оставка министра Кемењија. Дознајемо из пештанских листова, да је његово величанство краљ примило оставку угарског министра комуникација барона Г. Кемењија Вођење овог министарства поверено је министру барону Орци-у.

Француска комора. Из Париза брзојављају, да је министарски савет закључио сазив француске коморе за 14. октобар о. г.

Енглески парламенат одгођен је, као што из Лондона брзојављају, до 11. новембра о. г.

Немири у Шпанији. Пронешена вест као да је војнички устанак у Шпанији угушен биће да је неистинит. О томе нам пружа доказа брзојав од 25. септ. који је стигао из Мадрида. По томе брзојаву било је судара на пиринејској граници између устаника и краљици верне војске. Исход ове борбе досада је још непознат.

Црна Гора.

Занимљиво је, како „Глас Црногорца“ пише о спољној политици славенских државица на Балкану. У свом последњем, 36 броју вели ово:

„Без љуте казне, која мора наступити пре или после, не може се водити неприродна политика, која се опире духу, крви и историјским предањима народа. Не ваља прекидати природне споне, које спајају сродно са сродним, и ослањати се на оне, који кажу да су нам пријатељи а овамо само своје рачуне с нама и о нама воде. Готова је пропаст, везивати себе и судбину свога народа за природне противнике његове. Права је народна слобода и независност славенских државица само онда најбоље обезбеђена, кад су међу собом у споразуму, а стоје под великом сенком опште матице славенске, која не само не тиче у слободни унутрашњи развитак њиховога народног живота, него ето, као што јасно видимо, не допушта ни другима да обесно одкидају поједине зелене гранчице са великог стабла Славенства.

Утубимо добро ту лекцију!“ — Боже мој, како ли се разликује ова политика од оне, коју води краљ Милан.

О новим црногорским топовима читамо у „Г. Ц.“ ово: Нови топови за црногорску војску, наручени су пролетос у великој творници Фр. Крупа у Есену, донесени су јуче преко Котора и Бара. Имају шест батерија, које брдских, које пољских. Уз топове је и потпуна спрема и прибор, и довољна ц.бама. Лепа и солидна израда познате творнице задобила је највише задовољство кнеза, и у сваког војника срце заигра кад их види. Том великом набавком попуњена је коначно сва потреба црногорске артиљерије.

Из „Г. Ц.“ бележимо и ову вест: „У маленој варошици Виру осетила се потреба ширег читања. По позиву В. М. Ђуровића сердара, С. Пламенца, К. Ђоновића, телегр. Влаховића, трг. С. Поповића и др. саставило се друштво по обрасцу других орногорских-читаоничких друштава. Наручени су за сада ови српски листови: „Јавор“, „Застава“, „Српски Лист“, „Стармали“, „Уставност“, „Видело“, „Гл. Црногорца“, „Нови Б. Дневник“, „Српство“, „Одјек“. — „Заставу“ против сваког међународног закона не пропушта аустријска пошта у Црну Гору. Ми смо се жалили — па ништа.

Помози народе!

Тур. Бечај 11. (23) септ. Из самог овог наслова даје се видити, какови је смер овога писања.

Јуче у два сата после подне, кад је највећма ветар бесниo, догодио се пожар. Покрај свега тога, што је овоместно ватрогасно друштво са своји апарати у помоћ похитало и неуморно радило — никакав успјех показати није могло — пошто је ветар ватру на све стране разметао. Кроз кратко време ватра је 20—30 домова захватила; и пошто је пожар ипак неки известан правац заузео — све је пред собом прождирао! И овај правац до некле трајаше; кад наједаред и ветар промену узе и косо дуно баш тако, како је дуж ватре сад праву ширину створио, те је тек сад ч да чинити започела! Избавити што, било би немогуће; сваки је тражио да спасе живот! Тако наступи катастрофа. Јаук људски парао је ваздух и срца! Брзојавом позвана су сва ватрогасна околна друштва. Бечкеречко друштво дође засебним влаком, даље: ст. бечејско, врањевачко, врањевачко, меленачко, беодранско и карловско употребише све, што је само могуће било, али је најпосле 156 домова — и то са малом изнимком све српски — до земље изгорело,

ЛИСТАК.

„ИСТОРИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ.“

(Један зрачак светлости.)

Мољац, бабо, мора да је
Врло мудра глава...
Змај.

Је-ли вам чудно, што немамо историје српске књижевности?

Је-ли вам чудно, што на толико пута расписану награду не нашали се ни један књижевник српски, да пошаље бар покушај или оглед на оцену?

*

За столом седи човек. Притисле га озбиљне мисли. Нуде му награду, дају му новаца, да нешто учини, створи. И он има одушевљења, има воље. Хтео би да користи роду, хоће да ради

„Али с ким ће, али чим ће?“

Нуде му награду, дају му новаца, — али му не дају алата. Не дају алата, како би могао створити оно, што од њега захтевају.

Не дају алата?.. А ко му стаје на пут да купи грађу? Зар немамо ми јавних друштвених и иних установа са књижницама, са архивама?

Да ли их имамо?.. Имамо... немамо, — тешко је на то питање одговорити.

Ал' не, огрешили бисмо се о истину, кад би рекли — немамо; имамо ми јавних архива.

Па ипак их — немамо.

Имамо ли ми штампане спискове тих библиотека и завода, знамо ли где шта има, где ћемо шта наћи? Па да-ли су нам ти „јавни“ заводи увек приступачни? И жртвујући се, да по неколико дана гута прашину са књига, да потражи само (често није веровати ни писаноме спску, а често нема — ни такова) што му треба, питање је, да-ли ће јадни књижевник српски дочекати, да га обаспе зрачак чије милости, да га припусте у „јавну“ књижницу, у „јавну“ архиву.

До данас још нисмо дотерали ни да грађу за историју српске књижевности прикупимо, а већ траже од наших књижевника — потпуну историју.

Ко је крив?

Ја нећу да речем, да је само онај крив, што једном руком пружа награду, даје новац, а другом закрађује српским писцима сваки акт.

*

Је-ли вам чудно, што немамо историје српске књижевности?

Је-ли вам чудно, што на толико пута расписану награду не нашали се ни један књижевник српски, да пошаље бар покушај или оглед на оцену?

*

Па ипак нису наше библиотеке и архиве остављене тако саме себима.

Ја знам врло добро некога, који не чека да га обаспе зрачак чије милости. Он се докотура у сваку нашу библиотеку, у сваку нашу архиву.

Сав век свој тамо проводи. Књиге и листине, то су његово једино уживање. Не смета њему ништа дебела прашина.

Ни једна стара књига, ни један стари рукопис се не омакне његовом опрезном оку. О, са каквом жудњом обраћа се он њима!

Пробија се чак у пукотине од зидина старе библиотеке и архиве, а кроз густе паукове мреже, до каквог забаченог, заборављеног листа, да не остане недотакнут, недирнут до судњега дана.

Тако он вазда проводи и траје своје дане и ноћи.

Па ко је тај мученик српске књиге?

*

Према оваком стању ствари не можемо имати и немамо ни грађе за историју, али се ипак за то тражи одмах потпуна историја српске књижевности од наших књижевника.

Не, не треба расписивати таке награде српским књижевницима, не треба расписивати тако што, што је неприродно, што је за њих — под оваким приликама — немогуће.

А кад баш хоће господа да распише таку награду (без обзира на то, да ли досадашњи рад на том пољу може условљавати таки распис), и ако јој је стало, да што пре до такве књиге дође, нека их распише — мољцима. Да, мољцима, то су те неуморне „мудре главе“, што раде по нашим библиотекама и архивама, јер доспе свуд тамо, куд српски књижевник често ни крај најбоље воље не може. Они знају за све књижевне старине и новине српске, они ће пре моћи послужити господу не само са грађом но и са историјом српске књижевности.

*

Је-ли вам чудно, што немамо историје српске књижевности?

Је-ли вам чудно, што на толико пута расписану награду не нашали се ни један књижевник српски, да пошаље бар покушај или оглед на оцену?

Промислић.

изгоре сва рана, сво покућство, сва пића коју неуморни ратари са великом муком за живот спремише. Све ово и данас горе, нити се може надати, да ће скорим краја бити! Но о овоме нека буде доста.

Овде је честито грађанство таки склопило одбор за подпору бедника. На све стране, које брзојавом, које писмима за помоћ обратио се. Тако ево и са овим дописом хитимо, да нашем свету ову грдну несрећу обзнанимо, као и све наше органе братски у очајању замолимо а тако и све моћније општине, ради прикупљања прилога, који би већ овде постојећем одбору одправљати имали. Помагајте браћо, зима је на прагу!

Одбор
за потпомагање погорелаца.

*

У нашем народу појавио се већ покрет, да се погорелим Србима из Тур. Бечеја и Српске Црње помогне. Овога часа добисмо писмо из Ст. Бечеја, у ком нас извештавају, да тамошња српска омладина приређује 20. септ. (2. окт.) игранку с томболом у корист турско-бечејских погорелаца. — Ми се надамо да ће Бечејци обилатом посетом и прилозима омогућити што већу помоћ нашим пострадалим сународницима.

У Новом Саду купиће г. г. учитељи Милић и Јовановић прилоге у аљмашком и јовановском крају. — Држимо да ће Нови Сад и овом приликом учинити своју дужност.

*

Из Српске Црње пишу: В лики пожар задесио је наше место баш у најнезгоднијем времену. Рана, мука ратарска беше по таванима и амбаровима склоњена а онда баш дође пламен, који упишти, упропасти — све.

Ватра се појавила у 2 сата по подне у оближњој Немачкој Црњи. Дувао је јак ветар, који је разнео варнице на све стране па и у нашу Црњу. Хапфелдски ватрогасци дођоше доцкан, јер онда беше ватра пустошила већ и Српску Црњу. За неколико тренутака обузела је ватра српску школу, кућу бележника Савића, па 50 кућа и још пуно разних зграда. Спустила се и ноћ, а ватра је још беснила и пустошила. О каквом гашењу није било ни спомена, сваки је бегао, да спасе самог себе. Но у том паде бујна киша, која је учинила, те опет колко толико пожар изгубио своју пређашњу силу.

Величина несреће не може се одмерити. Људи су све изгубили, рану, лебац, покућство, кућу, шталу, семе, одело, просто — све. Преко 80 српских породица чекају без склоништа зиму. Невоља је велика. Брза помоћ нужна.

О чувању здравља за време колере.

Јуче, 14. тек. мсца држао је др. Младен Јојкић у „дворани српског народног позоришта" предавање о чувању здравља за време колере. На жалост морамо приметити, да се новосадска публика није одазвала онако, као што је требала, а мило нам је, што је учествовао у овом предавању приличан број женскиња. Предавање је трајало отприлике један сат. Предавач је говорио лаким, разумљивим језиком а изазвао је код присутних велико одобравање, који му се захвалише на његовом труду и поуци.

Предавач је говорио најпре о узроцима колере. Рече, да данас знамо какав је колерин отров, знамо откуд долази и како се шири, па га можемо и таманити. Клица данашње колере унешена је већ од пре три године у Европу. Она је обишла Француску, Шпанију и Италију, сад дође и код нас. Ко је пратио најновије путовање колере, тај се уверио, да она није могла да се развије до пређашње страхоте. Предавач навађа овај пример. Он је за време колере 1866. год. био у Сентомашу лекар. Кад је оне године колера највећма беснила, умрло је у малом Сентомашу 50—54 особа на дан. За време данашње колере, беснила је она највећма у Напољу. Да је та колера тако жестока као 1866. год., она би према броју напољских становника, таманила на дан 2.500 људи. Ал то није био случај. У Напољу је умирало највише 2—300 на дан. Колера данас не може да бесни, јер људи данас знају за њен отров, па тај отров убијају и чувају га се.

Предавач прича, како је др. Коху испало за руком, да упозна колерин отров. Колерин отров, то су мале гљивице, које се јако множе. Те гљивице могу се тек видити кроз стакло, које увеличава 700—1000 пута. Легло тих гљивица је Индија, нарочито Бенгалија. У ондашњим мочарима, брљама, па и нечистим рекама најбоље прија тим колерним гљивицама (бацилима.) Тамо дакле, па леглу колерипог отрова влада та зараза непрестано; код нас завлада колера онда, кад се одунуд овамо у Европу пренесе. Колеру, управо колерне гљивице доносе путници у своме телу, на хаљинама, може се пренети на еспапу и т. д.

Колерне гљивице кад се пренесу у Европу, најбоље успевају у влази, трулежи и топлоти од 26 гради на више. За то и бива код нас колера најжешћа у месецима августу и септембру, и у местима где је мочарно, влажно, нечисто. У топлим месецима и у нечистим, влажним местима као и у човечијем телу намножи се безброј колерних гљивица и онда је велика опасност, да ће се човек од отих гљивица отровати.

Но главно је знати ово: Колерне гљивице, отров колере, могу ући у човека само кроз уста. И ево како се шири код нас колера. Болесник, који пати од колере, избацује заражливе колерне гљивице проливом и повраћањем. Доста је да мува падне на изметке, па да онда мрвицу тог отрова пренесе на јело. Такав један упљувак на јелу, може да убије онога, који га поједе. Но у влажним изметима, које избацује болесник може се колерне гљивице врло нагло. Ако ми те гљивице не убијемо, оне се развијају у проходима, на земљи и т. д. одатле лако долазе са водом која је над земљом и у земљи у бунаре и реке.

И кад је једном колерин отров у води, онда лако уђе човеку кроз уста у тело. Не мора човек ту воду пити, могу се том водом опрати судови, може се том водом опрати воће, салата, може рубље да се опере с њоме, па човек са рубља пренесе прстом колерин отров у уста.

Но кад то знамо, онда нам није тешко чувати се од колере. Треба на сваком путу таманити тај отров. Колерне гљивици могу се убити кроз велику топлоту, ватру, пару а могу се убити и карболом, сирициком и т. д. Главно је дакле чувати се бунарне и речне воде. Том водом се не треба ни умивати, ни прати судове њоме, а камо ли је пити, пре него што не проври. Кад вода проври, онда смо сигурни да смо у њој утаманили колерне гљивице. Таку воду онда треба пити, дабогме расхлађену, с таком водом треба прати воће, салату, па и посуђе. Влажна нездрава места, на којима би се могао колерин отров развијати, треба посути са карболом, и то 5 делова карбола на 100 делова воде. На опо што болесник — који пати од колере — избаци из себе, треба нарочито пазити. Трећину лонца, у којој врши болесник нужду, треба насути карболом и водом (5 процени карбола) па онда оставити то 24 сата. За то време ће карбол убити отровне гљивице у „столици," и онда се лонац може изручити где треба. Оно што болесник поврати кроз уста, треба такође дезинфиковати.

Нек се и то заједно са крпом којом је брисано метне у карболну течност и остане 24 сата, па онда баци у проход. Тако исто треба се чувати од постеље на којој је болесник лежао и његовог одела, јер и на томе може застати колериног отрова. Ко неће то рубље и одело и т. д. да изгоре нека то дезинфикује у нарочитим парним фурунама (новосадска општина је наредила да се гради таква фуруна) а где тога нема, нека се рубље и друго завије у мараму, која је карболном киселином потопљена, па нека се 24 сата држи у карболној течности и онда тек пере.

Нек се човек за време колере чува назеба и буде умерен. То је зато да му буде желудац здрав, јер кад је желудац здрав, он лучи желудачни сок, а желудачни сок убија колерни отров. Кад је желудац болестан, онда у човечијем телу нема ничега, што би колеран отров таманило.

Кад човек зна, да се колерним отровом може само кроз уста заразити, онда се нема бојати од неговања болесника. Само нек се држи горњих правила, нек чешће пере руке у карболном раствору, нек рукама не додирује уста, и нек не једе у соби болесниковој, јер ту лако може мува да нанесе отров на јело и т. д. Собу треба ветрити јер, суша је незгодна за распростирање колериног отрова. Црно вино, кафа, пиво, тамани такође колерин отров. Само све то треба пити имерено.

Предавач је завршио тиме, што рече, да је сиротиња изложена највише колери, јер нема средства да се чува. Он апелује на дарежљивост они, који су богати. Даље рече, да се из његовог предавања види, да није опасно неговати болесника кад човек пази, па зато вели: „не остављајте болеснике у најтежем часу. У осталом слобода и здравље то су два најдивнија и најкориснија цвета у врту човечанства. Ни један ни други не може се постићи без прегоревања — живота. Пожртвовање и самопрегоревање очувало је народима слободу, а само пожртвовање и презирање смрти може им очувати и здравље. Предавач још рече, да је и лекару тешко лечити болесника који пати од колере, па зато треба звати лекара.

Овим мислимо да смо побележили најглавније мисли из овог поучног и занимљивог предавања.

Вести из места и са стране.

Избор поджупана торонталске жупаније. Данас 27. септембра по н. к. обавиће се избор поджупана торонталске жупаније. Досадањи поджупан Бела Талијан именован је за вел. жупана. Кандидати су за поджупанско место Јене Ронаи и Бела Порослои. Незнамо како ће се држати Срби жупанијски заступници, но ипак држимо да ће од два зла изабрати мање.

Повреда границе. 17. о. м. прешло је на 30 ком. румунске марве на угарско земљиште, па пошто у Румунији влада марвена куга, то ја марва затворена у пограничној стражарници. Идућег дана око 7 сати у вече пређоше на наше земљиште 30 оружаних румунских стражара, обише капију стражарнице и отераше марву натраг у Румунију. Кад су се враћали натраг грдили су угарске пограничне стражаре довикивајући им: „Мађари нам несму школити, јер ако то покушају они су свршили!"

Они који ваде из солдачине. У Бечу се расправља парница против неких варалица Хелера и Гринбергера, који су за добре новце ослобађали људе од војене службе. Они су стајали у свези и споразуму са чиновницима и војеном комисијом, те су тај „занат" врло успешно терали. Но ишло им се у траг и они су стајали 24. о. м. пред судом као оптуженици. При расправи чинило се све, како би се са чиновника, који су заједно са варалицама радили, скине одговорност. У томе се и успело. Суд је рекао да варалице нису радили с чиновницима, већ сами, па их је саме и осудио. Међутим у Бечу држе, да су чиновници имали у целој ствари великог удела.

Како се газдује са општ. имањем? Кикиндска „Садашњост" пише: Државна благајна води на непокретности општине башаидске извршбу због 53.194 ф. а. вр., који је општина башахидска као корпорација у име пореза дужна. И то још није све. У тој грдној своти није друго до само главно, а где су још камате и извршни трошкова. И то ће чинити већ неколико хиљада. Нама је загрдило, да је општина 104.000 ф. пореза задужила, али је то према Башахиду скоро ништа, што Кикинда има бар пет пута толико имања, колико је у Башахидске општине. И вармеђа је кикиндске криве поглаваре растерила без ичије тужбе. Против башахидска поглаварства напротив не престају тужбе и непрекидају се истраге, па башахидском поглаварству ни бриге. Вармеђа налази да је све у реду, држи поглаваре у силу бога, и упропашћују општински иметак. Па зашто је то? Јели само за то, што јој башахидски биров најбољи кортеш у целој вармеђи? Неки вармеђаши веле да је само за то.

Изгрела лађа на мору. Пишу из Фијуме: Прошле ноћи изгорела је велика талијанска лађа „Николо" у нашем пристаништу. Лађу је упалио гром. Беше грозан призор, како у ноћи на мору горе ова велика лађа. Из пристаништа отишли су одмах к лађи у помоћ, но ништа није помогло. Лађа је изгорела, а од људи на њој спашена су једва четворица. Једва је после дуге муке испало за руком, да се горећа лађа истера на морску ширину. Ово је за то учињено, да не би изгореле и оне лађе, које стајаху у пристаништу.

Кратке вести. „Одјек" лист српске радикалне странке, почео је поновб излазити. — Чувени убица Плесингер, који је недавно из пештанског затвора утекао, ухваћен је. — У Цегледу је било ватре. — У Петроварадину је изгорело претпрошле ноћи неколико кућа. — У Бечу је откривен споменик аустријском поморском адмиралу Тегетхофу. — Симериншки градоначеоник Фрелих обесио се. — У Дебрецину владају велике богиње. Случајева оболевања и смрти има врло много. — у банатском селу Куштељу пуцали су сељаци на екзекутора. — У шарлројским рудницима престали су радници радити. Траже повишицу наплате. — На прославу православних Чеха у Бечу, која ће се данас одржати, путује из Руме ликовоћа г. Душан Јанковић.

Трговина.

= **Нови Сад** 15. (27.) септембра. Жетарска радња. На житној пијаци нашој јуче у недељу било је довоза са раном веома много. Цене су сваком зрну одржале се, па пшници и новом кукурузу и унапредиле. Плаћана пшеница прве каквоћ 8 ф. 50—60 н., средња 8 ф. 20—30 н., лакша роба 8 ф. Наполица 7 ф. 50—60 н. Јечам 5—5 ф. 20 н. Зоб 5 ф. 50—70 н. Кукуруз стара роба 5 ф. 50 до 70 н., нов некрњен 2 ф. 80—90 н. од 100 кгр.

Производи покрај само умереног промета по ценама старим.

*

У **Жабљу** (у Шајкашкој) од јуче и данас траје годишњи вашар. Посета је велика, особито је много рогате марве догоњено. Продаја са раном, трговачком и занатлијском робом је у средњу руку. Мршави свињи и овци се траже, коња је само обичних изведено на продају, нит се траже велико.

Плаћани су волови 160—280 ф., тежи за месаре 280—320 ф. од пара. Краве јалове 90—120 ф., музаре без телета 60—80 ф., са телетом 70—100 ф. од ком. Коњи обични 40—80 ф., средњи 80 до 120 ф., одабранији 150—180 ф. од ком. Свињи годишњаци 16—20 ф., двогоци 28—36 ф. од пара. Овци 10—14 ф. од пара.

*

У **Будимпешти**. 14. (26.) септ. Чврста тенденција је преко целе прошле па и ове недеље се одржала. Промета је било прошле недеље 120.000 м. ц. пшенице, а цена је дизала се са 5 пов. дневно. Раж се радо пазари по 6 ф, 25 н. Јечам за храну 6 фор. 10—20 новч. до 6 фор. 50 новч. Зоб, понуде је довољно, тенденција мирнија, трговачка роба 5 ф. 90 н., средња 6 ф. 15 н., прима 6 ф. 30 н. Кукуруз 6 ф. 10—30 н. Шљиве српске узанц 6 ф. 35 н., 95 ком. у ¹/₀ кгр. 9 ф. 80 к. 11 ф. 40 н., босанске узанц 7 ф. 25 н. 80—85 ком. 12 ф. 80 ком. 13 ф. Све од 56 кгр.

Термини: пшеница за пролеће 9 ф. 38—40 н., за јесен пшеница 8 ф. 86—89 н. Кукуруз за мајјуни 6 ф. 41—43 н. Зоб за пролеће 6 ф. 63—65 н. Репица 10 ф.

Најновије вести.

— Јављају из Београда: Генерал Теша Николић бивши војни министар за време српско-турског рата умр'о је.

— Јављају из Софије: Стигао је руски повереник, генерал Каулбарс. Онима, који су га дочекали, рекао је ово: Русија жели, да се све странке сложе, и да ни једна странка не гони другу. Бугарска влада учиниће добро, ако не прогања оне, који су протерали кнеза. Иначе рече генерал, он се не слаже с тиме, да се одмах сазове велика народна скупштина за избор кнеза, јер треба најпре духови да се умире.

— Јављају из Беча, да ће министар-председник Тафе дати оставку, а на његово место доћи ће гроф Коронини. Исто тако јављају, да ће заједнички министар Калноки одступити. Но те вести нису сигурне.

— Јављају из Београда: Бугарска влада упитала се код српске владе, да ли је вољна српска влада да на основу договора између краља Милана и кнеза Александра ступи у преговоре с бугарском владом.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ".

(Стигли 15. септембра у вече.)

Будимпешта. За последња 24 сата поболело је од колере 44 а умрло 14 особа.

Ђур. У вароши поболела се од колере 1, и умрла 1 особа. У жупанији ђурској такођер се једна особа поболела и једна је умрла.

Река. Од колере није се нико разболео, а није било такође ни једног смртног случаја.

Букурешт. Из Рушчука су јавили руским листовима, да је у Румунији наступила министарска криза, као и да ће румунског краља да кандидују за бугарског кнеза. Међутим то је пука измишљотина.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

РАЧУНИЦА

ЗА II., III. и IV. РАЗРЕД НАР. ШКОЛА.

Према наставном плану Вис. кр. уг. Министарства просвете и Вис. школ. Савета по најбољим изворима написао

АРКАДИЈЕ ВУКОВИЋ
учитељ.

Друго поправљено издање. Одобрено од Вис. Школ. Савета за употребу у срп. нар. школама.

Част ми је, потписаној књижари дознанити, г.г. учитељима срп. нар. школа, да ће за најкраће време учебник горњег наслова у поправљеном издању угледати света накладом потписане књижаре. У свакој књизи распоређено је наставно градиво у поступним примерима са чистим и именованим бројевима да се знатно олакшава постизавање циљи рачунске наставе. Цена је књигама тако рећи незнатна; књизи за II. разр. 10 нов., за III. разр. 12 нов., за IV. разр. 14 нов. Препоручујући пажњи г.г. учитеља овај учебник школски и молећи за што обилатију наруџбину, остајем

с одличним поштовањем
Књижара Ј. Грчића
у Вел. Бечкереку.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Српска црквена општина у Сенти отвара стечај на привремено салашко учитељско место, из закладе пок. Ђене и Иде Брановачке.

Плата је 400 фор. уз стан и башту.

Ред стечају три недеље од првог увршћења.

Молбенице ваља упутити на школски одбор.

У Сенти, 10. (22.) септембра 1886.

2—3 **Школски одбор.**

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
В. ЂОРЂЕВИЋА
У ШИДУ

потребује два спомоћника, који немачки и мађарски говоре. 1—2

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

врло лепо уређена на сред пијаце са доста набављеним муштеријама у једном српско-мађарском месту, које броји 16—17.000 душа, продаје се под врло угодним условима. Упитати се код администрације овог листа под: Шпецерајска трговина 370. 3—3

МЕШОВИТА ТРГОВИНА
АЦЕ МИШИЋА
у Батањи (чанад. жуп.)

потребује једног помоћника, који је вешт продавац и више језика говори. Првенство имају они, који говоре српски, мађарски и разумеју румунски. У радњу може одма ступити. 3—3

ЛЕКАРНИЦА
АЛЕКСАНДРА пл. КОВАЧА
У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ

потребује једног интелигентног дипл. апотекара, који мађарски, немачки и српски добро говори. Срби имају првенство. Ступити може од 3. (15.) октобра. 3—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.